

MÝTY A DEZINFORMACE O EVROPSKÉ UNII OPĚT REZONUJÍ VEŘEJNÝM PROSTOREM

Kamil KOPECKÝ

Volby do Evropského parlamentu opět doprovázejí mýty a dezinformace, které začínají prostupovat sociálními sítěmi. Dezinformace a polopravdy spojené s členstvím ČR v EU jsou aktivně šířeny představiteli různých politických stran a uskupení, stejně jako jejich příznivci. V dnešním textu se zaměříme na nejčastější mýty, které o Evropské unii panují a které jsou v těchto dnech opět aktivně v prostředí sociálních sítí sdíleny a rozšiřovány.

MÝTUS: Úředníci Evropské unie zakázali výrobu a prodej klasických žárovek

Evropská unie skutečně nařídila postupné stažení klasických žárovek se žhavicím vláknem z trhu. Toto rozhodnutí ovšem nebylo přijato nikým nevolenými „bruselskými“ úředníky, ale na základě dohody představitelů vlád členských států a poslanců Evropského parlamentu, včetně těch z České republiky. Snaha o jejich stažení z trhu přitom nevzešla „z Bruselu“, ale přímo od členských států. [Předsedové vlád a prezidenti členských států EU už v roce 2007 vyzvali](#) Evropskou komisi k předložení návrhů na zvýšení energetické účinnosti osvětlení. K této jejich výzvě se o rok později [přidali i poslanci Evropského parlamentu](#), zopakovali ji [ministři vlád odpovědní za energetiku](#) – včetně představitele České republiky a učinili tak i [šéfové států a vlád](#), včetně předsedy vlády ČR.

Evropská komise následně připravila [příslušnou legislativu](#), která po [schválení odborníky z členských států](#) v roce 2009 vstoupila v platnost a stanovila harmonogram postupného ukončování prodeje klasických neúsporných žárovek. Podrobnosti jsou k dispozici např. [zde](#).

Poznámka: Porovnání úspor mezi "klasickou" žárovkou a např. LED naleznete např. [zde](#).

MÝTUS: EU zakazuje český "rum" (tuzemák)

Pod tlakem evropské veřejnosti, která se stále víc zajímala o to, co jí a pije, bylo členskými státy EU v roce 2008 schváleno tzv. [nařízení o ochucovadlech](#). Značně se zpřísnila pravidla pro používání tzv. "éček" a označování potravin obecně. V případě ochucovadel, jako např. rumová trest, bylo dohodnuto, že výrobci mají 10 let (od 2008 do 2018), aby požádali o povolení ochucovadla používat. Teprve v roce 2016 o povolení používat rumovou trest požádala evropská asociace výrobců ochucovadel. Čeští výrobci jsou jejími členy.

Evropská agentura pro bezpečnost potravin ([EFSA](#)) tak mohla vypracovat [vědeckou studii](#), kterou zveřejnila v létě 2017. Studie v rumové tresti identifikovala tři látky, které mají genotoxický účinek, tedy schopnost narušit genetický materiál živých buněk. Rumové aroma totiž obsahuje látku furan, která podle testů může způsobovat rakovinu (tato informace vzbudila rozsáhlou diskusi, protože tuto látku obsahují i další potraviny, třeba káva, přičemž v rumu je jí obsaženo [velmi malé množství](#)). Na trh v Evropské unii je však povolené uvádět jen potravinové přídatky, které nejsou zdraví nebezpečné. Panel expertů proto povolení rumové tresti nedoporučil. Ministerstvo zemědělství ČR vyjednálo výjimku - výrobci tak mohou i nadále vyrábět tuzemský rum podle osvědčených metod. Výjimka bude zatím trvat 5 let.

Co je zajímavé, podobná diskuse proběhla i v Rakousku, kde se rumová esence přidává do Strohu, silnější obdoby tuzemáku. I Rakousko původně chtělo výjimku, žádost nakonec stáhli a přišli s jiným způsobem výroby aromatu bez škodlivých látek, bez ohledu

na [186letou tradici jejich nápoje](#).

MÝTUS: EU zakazuje silné vysavače

Nařízení, které je platné od září 2017, neomezuje sací výkon vysavače. Legislativa omezuje pouze příkon elektrické energie a nastavuje limity negativních vlivů, jako jsou emise prachu nebo hluchnost. Cílem nařízení je dosahovat energetických úspor, šetřit peníze spotřebitelů a snížit negativní dopad na životní prostředí.

MÝTUS: Brusel zakazuje hranolky, brambůrky, chléb a kávu

Evropská unie v žádném případě neplánuje zakázat výrobu či prodej výše uvedeného. Celá problematika se týká rakovinnotvorné látky akrylamid, který vzniká při smažení a pečení, zejména ve výrobcích z brambor, cereálií, v kávě a kávovinových náhražkách. EK vypracovala pouze doporučení technologických postupů pro provozovatele potravinářských podniků, díky nimž má dojít k omezení přítomnosti rakovinnotvorné látky v potravinách.

MÝTUS: Brusel zakazuje křivé banány a okurky

Křivé banány nebo okurky Evropská unie nikdy nezakázala a mohou se prodávat bez omezení. Členské státy EU pouze schválily rozdělení do jakostních tříd a pro každou třídu stanovily určité normy, a to na popud obchodníků s ovocem a v souladu s mezinárodními standardy. Příliš křivé banány tak najdete, jen musíte hledat v jiné jakostní třídě.

MÝTUS: Konec zabijaček v Čechách

Domácí zabijačky jsou povoleny. Obavy z jejich zákazu se objevily po novele veterinárního zákona počátkem roku 2012, která byla dávana do souvislosti s pravidly v EU. Členské státy EU mají však i nadále právo dovolit domácí porážku prasat, drůbeže, králíků, ovcí a koz za předpokladu, že tato zvířata jsou porážena pro osobní

spotřebu majitelů a za dodržení určitých hygienických předpisů. Tyto předpisy navíc v ČR platily již dávno před vstupem do Evropské unie.

MÝTUS: Koblíhy se musejí balit do mikrotenových sáčků

Již více než deset let přežívá mýtus, podle něhož nám balení koblíh a dalšího pečiva do mikrotenových sáčků přikázal Brusel. Pravda je ovšem taková, že "koblíhová vyhláška" vznikla na ministerstvu zdravotnictví v roce 2002 a v evropských předpisech žádnou oporu neměla. Není divu, že její platnost o několik let později skončila. Mýtus však přežívá dál.

MÝTUS: EU zakázala pomazánkové máslo

EU nikdy nezakázala výrobu pomazánkového másla, ale požadovala změnu názvu výrobku. Pojmeme „máslo“ lze totiž na společném evropském trhu označovat takové výrobky, které obsahují alespoň 80 % mléčného tuku. Tento požadavek české pomazánkové máslo nespĺňovalo. Jednotné označování základních potravin má pomoci zajistit, aby pro všechny výrobce a obchodníky na evropském trhu – ať už potraviny vyvážejí nebo dovážejí – platila totožná a společně dohodnutá pravidla.

MÝTUS: Děti nesmí nafukovat balóny

Evropská komise ani žádná jiná instituce EU nezakázala dětem nafukovat balóny, přestože o tom některá bulvární média přesvědčovala své čtenáře. Směrnice o bezpečnosti hraček jen ukládá výrobcům povinnost umístit na balóny varování, že by s nimi děti mladší 8 let neměly manipulovat bez dohledu dospělého. Tatáž směrnice ukládá i povinnost uvádět varování na hračkách, které nejsou kvůli nebezpečí vdechnutí vhodné pro děti do 3 let.

MÝTUS: Česká republika platí do EU více, než z ní dostává

Celkově od vstupu do Evropské unie v květnu 2004 Česká republika do konce roku 2018 zaplatila do rozpočtu EU 565,4 miliardy Kč a získala z něj 1,31 bilionu korun. Celkem tak Česko dosud získala o 741,3 miliardy korun více, než odvedlo.

V tomto kontextu se často objevuje argumentace, že ale z Česka odplouvají do zahraničí miliardové dividendy ze zisků zahraničních vlastníků tuzemských firem. To však s činností EU nijak nesouvisí, odliv dividend do zahraničí je zcela běžný i mimo EU. Český stát na dividendách nezaplatí ani korunu, navíc právě kapitál, který přitekla ze zahraničí, vytvořil spoustu pracovních míst, zlepšil obchodní bilanci, pomohl zvýšit životní úroveň - a majitelé tohoto kapitálu logicky požadují zisk ze svých investic. Podrobně rozpracováno např. [zde](#).

MÝTUS: EU nám chce zakázat nože

V posledních měsících se v prostředí sociálních sítí objevila nepravdivá informace o tom, že nám Evropská unie chce zakázat nože. Jak upozorňuje server Manipulátoři.cz: "Typickou taktikou populistů a dezinformátorů je hrát na city posluchačů a čtenářů. Přesně to udělal Tomio Okamura (SPD) ve čtvrtek 21. února 2019. V emotivním příspěvku opomíjí samotné rozhodnutí Evropského parlamentu a vsugeruje čtenářům něco, co je úplně jinak."

„Evropská unie nyní přišla s návrhem na zákaz nožů! (...) To je opravdu už šílené. Evropská unie chce odzbrojit slušné občany. Nebudete si ani moci vyrazit s nožem na vandr či na houby,“ píše Okamura v příspěvku.

Kromě toho, že je zpráva nezávazná a mluví je o některých zbraních, důležité je, že je to jen zpráva výboru. Ta má pouze poradní hlas. Zpráva není směrnicí, není žádným nařízením ani příkazem. Evropská unie připravila novou směrnici pro boj s terorismem již v roce 2016. Ta nic o nožích [neobsahuje](#). Jinými slovy - Evropská unie nám používání nožů nijak nereguluje. Celou zprávu podrobně rozebírá Jan Cemper z Manipulátoři.cz [zde](#).

V posledních dnech například vzniklo [video spolku LIGA LIDE](#), které s dezinformací spojenou se zákazem nožů aktivně pracuje - v úvodu videa sice cituje zprávu výboru, která má pouze poradní

hlas a není nikterak závazná, ve zbytku videa už se však s informací pracuje jako s nařízením Evropské unie. Autor videa např. několikrát upozorňuje, jak se nám “země Západní Evropy snaží vnutit své velmi hloupé zákony”... a jak se nám “Evropská unie snaží tyto hloupé zákony vnučovat”.

Mýtus: Evropská unie chce zakázat olovo v brocích a závažích

Z blogu Tomáše Zdechovského, europoslance: V Česku se šíří nepravdivé zprávy, že Evropská unie chystá plošný zákaz mysliveckých broků a rybářských závaží kvůli jedovatému olovu. Evropská komise už ale potvrdila, že navrhuje pouze zákaz v oblastech mokřadů, který už v ČR dávno platí. Jde tedy jen o sjednocení legislativy. Nepravdivé zprávy o údajně chystaném plošném zákazu jsou založené na výsledcích studie agentury pro chemické látky nazývané ECHA ze září 2018. Agentura skutečně zákaz lovecké munice s olovem doporučila, sama o něm ale rozhodnout nemůže. To je úkolem Komise, která studii teprve vyhodnocuje a podle informací, které nám sdělila, navrhne pouze zákaz v oblastech mokřadů, který v ČR už dávno platí. Zprávu jedné agentury nelze interpretovat jako záměr celé EU. Jedna věc jsou výsledky studie, druhá to, že v praxi není nic, co by olověné broky a závaží nahradilo co do funkčnosti a pořizovací ceny. Jakýkoliv zákaz by proto byl zcela absurdní a aktivně bychom proti němu vystupovali. Podrobnosti např. na [blogu Tomáše Zdechovského](#).

V současnosti již některé z těchto mýtů v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu rezonují veřejným prostorem a jsou aktivně využívány nejrůznějšími představiteli politických stran a uskupení. Velmi často jsou doprovázeny různými informacemi, které mají podtrhnout závažnost sdělení, které však s tématem v zásadě nesouvisejí - např. informace o zákazu žárovek z wolframovým vláknem je spojena s informacemi o celkovém vzrůstu spotřeby energie v domácnostech, ačkoli [světla se podílí na spotřebě elektřiny v domácnosti pouze 16-18 %](#) (energeticky náročnější je například lednička, různé

kuchyňské spotřebiče, indukční deska, myčka apod.).

Ať už jsme fandové Evropské unie, nebo její odpůrci, vždy si informace ověřujeme - hledáme primární zdroje, nevěříme všemu jen proto, že to tvrdí představitelé politických stran či uskupení nebo třeba náš nejlepší kamarád, se kterým chodíme na pivo debatovat o problémech současného světa.

Pro E-Bezpečí
Kamil Kopecký

Zdroje (Bibliography/References):

Euromýtus: Brusel nám zakázal žárovky. Euroactiv

<https://euractiv.cz/section/energeticka-ucinnost/news/euromytus-brusel-nam-zakazal-zarovky/>

Tuzemák na dalších pět let. Evropská unie povolila Česku výjimku. Deník.cz

<https://www.denik.cz/ekonomika/tuzemak-na-dalsich-pet-let-evropska-unie-povolila-vyjimku-pro-dalsi-vyrobu-20180417.html>

Tuzemák žije. Další eurorumová krize v Česku zas za pět let. iRozhlas.cz

https://www.irozhlas.cz/komentare/tuzemak-zije-dalsi-eurorumova-krize-v-cesku-zas-za-pet-let_1804190700_haf

ČR dosud získala z EU o 695,5 miliardy korun více, než do něj odvedla. Forum 24.

<https://forum24.cz/cr-dosud-ziskala-z-eu-o-6955-miliardy-korun-vice-nez-do-nej-odvedla/>

Rumová trest a kombajn debility. Echo24.

<https://echo24.cz/a/pN7tm/rumova-trest-a-kombajn-debility>

Euromýty. Zastoupení EK v ČR

https://ec.europa.eu/czech-republic/news/euromyty_cs

Evropská unie přišla s návrhem na zákaz nožů. Manipulátoři.cz

<https://manipulatori.cz/hoax-evropska-unie-prisla-s-navrhem-na-zakaz-nozu/>